

Pamela Markéta Klasová

Politický vývoj postsaddámovského Iráku: Šíité mezi sektářstvím a nacionalismem.

Diplomová práce

Oponentský posudek PhDr. Josef Ženka

Pamela Klasová se ve své diplomové práci zaměřila na úlohu šíitů v irácké politice se zvláštním zřetelem k posaddámovskému období. Téma moderních a soudobých dějin Iráku patří, vzhledem k mezinárodnímu významu událostí v Iráku po roce 2003, k jedněm z nejvíce zpracovávaných témat v soudobé odborné literatuře. V českém prostředí byla nedávno vydána monografie politologa Tomáše Raděje. Téma diplomové práce se zaměřilo pouze na úlohu šíitské části iráckého obyvatelstva, čímž se autorka obartně vyhnula možné duplicitě tématu s touto monografií. Autorka má pro zpracovávané téma vynikající předpoklady, podpořené mnoha dlouhodobým studijními pobyty v arabských zemích, svým studiem orientalistiky na univerzitě v Leidenu a kontaktem s iráckým exilovým prostředím.

Literatura, ze které autorka vychází, je rozsáhlá, především anglicko jazyčné produkce. Praměny jsou zastoupeny toliko několika politickými projevy významných představitelů, periodiky a statistickými daty. Kritickou připomínku bych měl k rozsahu pramenné základy, která by mohla být větší, nicméně splňuje standardy podobných prací. Autorka mohla lépe využít své arabistické specializace a použít ve své práci arabské prameny – projevy, oficiální dokumenty apod., a tím se odlišit od politologických prací.

Práce autorky-arabistky je formálně rozčleněna do dvou částí, z nichž první představuje uvedené do historické situace šíitského hnutí a druhá vlastní téma práce. Práce je postavena chronologicky za použití progresivní metody a pojata do značné šíře. První úvodní část se věnuje přítomnosti šíitského obyvatelstva na dnešním iráckém území. Autorka se v první a druhé kapitole soustředí na zdůraznění mocenských aspirací šíitského etnika a rovněž neopomíjí úlohu kmenové a klanové společnosti na iráckém území. Naopak je v této první části vhodně dává do souvislosti, podobně jako činí s britskou politikou v protektorátním Iráku. Rovněž se snažila postřehnout boje o moc i mezi samotným šíitským obyvatelstvem. Ve třetí se věnuje mocenskému soupeření mezi šíity a sunnity a neopomíjí úlohu ulamů a sajjidů. Čtvrtá kapitola se věnuje krystalizaci vztahů mezi sunnity a šíity v rámci politiky strany Baas. Výtku bych měl k marginalizaci šíitského vystupování za irácko-iránské války. První část (1.-4. kapitola) je podána obšírnějším způsobem, než je u diplomových prací obvyklé. Nicméně autorka již v úvodu sama obratně zdůvodňuje tuto svou koncepci. Z hlediska jejího metodologického pojetí, z něhož ve svém úvodu vychází, lze tak práci přijmout. Nicméně je rozsahově v nepoměru k jádru práce.

To představuje v autorčině pojetí druhá část. V páté se věnuje šíitským mocenským elitám, jak domácím a zahraničním a soustředí se na jejich přípravu na uchopení moci a historický vývoj této mocenské základny. Šestá kapitola se věnuje šíitskému převzetí politické moci, vzájemné násilí a demografickou situaci. Autorka zde velmi dobře zaznamenal vznik soudobých iráckých mocenských struktur vycházejících z šíitských mocenských základů. Nicméně je otázkou, zda autorčin důraz na demokratizační prvky politické situace v současném Iráku, lze skutečně označit za základ postavení šíitského obyvatelstva na úkor klasických struktur.

Samotné zpracování tématu je velmi dobré po všech stránkách. Z odborného hlediska kopíruje anglosaskou strukturu odborné práce, autorka si tedy již v úvodu položila jednu otázku (s. 16), na níž se snažila najít odpověď. Formulace a řešení tohoto problému v druhé části je výborné. Drobný nedostatek představují některé drobné chyby v bibliografickém

aparátu u internetových odkazů a některé neobratné češtinářské formulace, zaviněné bezpochyby dlouhodobým pobytem v zahraničí. Odborné jazykové zpracování, transliterace (zde je vidět, že autorka již dlouho působí v anglosaském odborném prostředí), je na vysoké úrovni a jednotné v celé práci.

Lze říci, že práce je svým přístupem k problému přínosná. Především tím, že se nesnažila zobrazit celek na pozadí náboženské a etnické rozpolcenosti, ale naopak náboženskou rozpolcenost jako jeden ze stavebních kamenů tohoto celku. Z výše uvedených důvodů proto považuji po všech stránkách práci za vyhovující požadavkům na práce diplomové a jako velmi dobrou ji *doporučuji* k obhajobě.

V Praze dne 22. května 2011

PhDr. Josef Ženka